

Øster Hornum Kirke restaureret 1938

Øster Hornum Kirke kort efter 1938

I 1938 blev Øster Hornum Kirke gennemgribende restaureret.

I den anledning skrev de lokale aviser om restaureringen og genåbningen 4. december 1938.

Nedenstående er et sammendrag af, hvad aviserne skrev. Der er ikke ændret i aviserens sprog. Opsætning og billedtekster: Niels Nørgaard Nielsen

Før restaurering – bemærk prædikestolen i sydsiden

Kirken restaureret

Øster Hornum Kirke har i det forløbne år været genstand for en større restaurering. Arbejdet er udført efter forslag af arkitekt Packness, Aalborg. Nu er arbejdet sluttet, og i dag genindvies kirken af biskop Oldenburg. Restaureringen af prædikestolen, altertavlen og alteret er udført på en ualmindelig smuk måde af kirkemaler Johannes Madsen, Aalborg.

Arkitekt Packness flyttede prædikestolen til modsatte side

Murerarbejdet, snedkerarbejdet og malerarbejdet er smukt og pietetsfuldt udført af henholdsvis murermester Thrysøe, snedkermester Haase og malermester Hougaard, der tillige er kirkens organist.

Varmeanlægget er leveret af støberiet, Nykøbing Mors, og den håndmedede, smukke alterskranke af smedemester Niels Andersen, Øster Hornum.

Kirkens orgel fra 1904 blev renoveret – først i 1955 blev det udskiftet med et nyt. Dette orgel, som man aldrig blev helt tilfreds med, holdt til 2004, hvor det nuværende orgel, der lever op til kirkens størrelse, blev indviet

Orglets ombygning er foretaget af orgelbygger Emil Nielsen, Esbjerg. Orglet er blevet smukkere, og tonerne er blevet langt fyldigere og klangfuldere end tidligere.

Foruden disse arbejder er der blevet bygget et smukt ligkapel. Et sådant har længe været savnet; det kostede 1600 kroner. Den gamle kirke har nu fået sit gamle, smukke kirkerum.

Kamgavlne

”Hist kirken står, den hvide” synger vi. Dette gælder også Øster Hornum Kirke. Synlig for næsten hele sognet ligger den højt hævet over Øster Hornum By. Enten man kommer syd fra eller nord fra, er det første, man ser af Øster Hornum den statelige kirke med det ejendommelige tårn med kamgavlne i syd og nord, hvor andre kirker har gavlene i øst og vest. Til at begynde med synes man, at det er en mærkelig ting. Efter en tids forløb vænner man sig til det. Det er noget, der hører med til det særprægede ved Øster Hornum Kirke.

En kunstner, Sigvald J. har omkring 1960 forestillet sig, hvordan kirken så ud, da den blev bygget – tårnet er fri fantasi uden bund i virkeligheden

Kirkens historie

Kirken skal være bygget omkring 1172, men man mener, at der har stået en trækirke før den nuværende stenkirke.

Før den har der sandsynligvis været et hedensk offersted der. De mange kæmpehøje rundt om Øster Hornum Kirke tyder på, at der har været en talrig befolkning her i oldtiden. Kirkens størrelse tyder på, at der også da den blev bygget har boet mange mennesker på egnen. Valdemars tiden var da også en blomstringstid for Danmark.

Alt tyder på, at der fra først af kun har stået det egentlige skib. Tårnet er bygget til senere. Dette har været meget højere; ti alen, siges der. Kirken hørte under Restrup, og en mængde kvadre af tårnet blev ført til Restrup og anbragt som grundsten til broen over graven.

Prædikestolen før restaurering – i sydsiden og egetræsmalet på samme vis som bænkerne

Prædikestol og altertavle

Prædikestolen er opsat 1604, sandsynligvis af nr. 2 i præsterækken Hr. Eskild Nielsen.

Den var før egetræsmalet, ligesom alt andet i kirken, krucifiks såvel som stole.

Disse ting har fået deres, antagelig, oprindelige farver.

Altertavlen, der siden 1894 havde stået i tårnrummet sammen med redskaber og kul til kakkelovnene, ses her under restaureringen 1938

Altertavlen, der i mange år har stået i tårnrummet, der blev brugt som kulrum, er fra 1702. Den bærer Mandrup Buus og Christoffer Dues forbogstaver og våben.

Degnestolen, hvoraf kun pulten er bevaret, med navne skåret med kniv – den står nu øverst i tårnet

Degnestol

I tårnet stod også den gamle degnestol, der har navne lige fra det 16. århundrede til vore dage. Navnene er skåret med kniv, nogle meget smukt, øjensynlig af degne, der har haft god til, måske på grund af de lange prædikener.

De to træfigurer da de var kalkede – måske for at de skulle se ud som var de hugget i marmor

To træfigurer

To træfigurer findes der i kirken fra meget gammel tid, det ene et Madonnabillede, det andet en diakon fra 1300-tallet, for øvrigt en stor sjældenhed. Disse figurer var dog ikke blevet egetræsmaledede. De havde måttet nøjes med en omgang kalk!

For en del år siden blev de dog rensede for kalken, men stod i baggrunden af kirken, ensomme og upåagtede undtagen af børn, der af og til var med i kirke. Af dem blev de betragtet med andagtsfuld alvor. De troede, det var "bussemænd"! Folk, der nu er højt oppe i årene, har fortalt, at de var af den opfattelse. Så måske figurerne dog har gjort nytte.

Madonnafiguren er nu anbragt i en niche i koret. Diakonen på hvis oprakte finger organisten tidligere anbragte sin hat, står nu på en søjle øverst i kirken.

*Bænke langs skibets sider – her kunne de gamle og svage-
lige sidde under gudstjenesten. Her i kirken på Hjerl Hede*

Gulvet sænket

Kirkerummet er gjort større ved at gulvet er sænket. Det har nu sin oprindelige højde. Under udgravningen fandtes 80 skeletter inde i kirken.

Desuden opdagede man, hvad der er en sjældenhed, at der havde været en stenbænk langs kirkesiderne inde i skibet. Her har kirkegængerne siddet i den ældste tid.

*Kirkedøren før restaureringen – hvor den var placeret
mellem våbenhuset og selve kirken*

To indgange

Af de to indgange, der tidligere var været, er den sydlige muret efter. Ved hver side af den har sået to søjler.

Den gamle kirkedør, som man mener er lige så gammel som kirken, har også undergået en restaurering.

Tidlige så man tydeligt sporene af øksehug. Den var hugget til med økse af svære egeplanker.

Hjørnестenen har siddet ved den nu tilmurede dør i sydsiden. Den er nu, sammen med en af søjlerne fra syddøren, placeret ved opgangen til prædikestolen

Kamgavlene trængte i 2002 til fornyelse – i forgrunden murermester Søren Thrysoe, barnebarn af murermester og menighedsrådsformand i 1938 Søren Thrysoe

Kamgavlene repareret 1845

I sommeren 1844 styrtede tre kamme på vestre side af tårnet ned og havde nær slået en murermester ihjel. De var opsat ved den dårlige restaurering 1769. Ved samme lejlighed viste det sig, at forskallingen af hugne sten i den grad havde løsnet sig fra det indvendige af muren, at der var fare for, at den skulle styrte ned. Dette bevægede endelig kirkeejeren, over krigsassessor Gylden-dal i København til at lade en højst fornøden hovedreparation foretage.

Den ydre beklædning og alle kammene på sydsiden blev nedtaget og de nedstyrtede kamme opført igen 1845, det årstal, der nu står på tårnet. Arbejdet blev udført af en 18-årig landmurer, og godt udført. Under udgravningen fandt menighedsrådets formand, murermester Thrysoe en såkaldt karonsmønt, en sølvskilling fra Christian d. 4's dage. Den har været puttet i den dødes mund som færgespenge til at komme over dødens flod med.

Prædikestolen efter renoveringen – herfra holdt Biskop Oldenburg sin prædiken

Genåbning og biskoppens prædiken

Ved genåbningen af Øster Hornum Kirke var det store, smukke kirkerum fyldt til sidste plads. Biskop Oldenburg prædikede over dagens tekst, der handler om Dommegang og Kristi genkomst: ”Ved en brand i Oslo for nogen tid siden indebrændte tyve mennesker. I Tyskland er der jødeforfølgelser, i Kina krig. Hvert sted dræbes der masser af mennesker, og dog tænker vi ikke så meget ved det. Det er jo så langt borte, og det er ikke os. Men når den sidste dag kommer,

da skal alt brænde som bomuld og papir. Da er det nærværende, og da er det os! Intet vil blive ladet tilbage. Tegnene er, at der vil ske forfærdelige begivenheder i naturen: Stjernerne vil brænde som fakler, og selv vor skikkelige Limfjord vil rejse sig og gå over sine bredder og oversvømme hele vort herred og mere til; også det Guds hus vi sidder i nu, vil blive revet bort”. Biskoppen fremhævede i det følgende, hvordan menneskene holder på det forkerte, det jordiske og timelige, i stedet for troen på Jesus og Guds ord. ”Vi har fået frihed og fået den,

På dommedag bliver hver enkelt vejret – ham her ser det vist ikke for godt ud for – kalkmaleri i Jetsmark Kirke

og stadig udvikler den sig. Vi har fået den oplysning, vi så længe sukkede efter. Vi har fået teknik og mekanik, verdensudstillinger, der hedder ”Vi kan”. Men har vi nu også fået mere lykke af den grund? Har alle disse ting bragt os mere lykke? Nej, det har de ikke! Der er nemlig skyggesider også. Hvad er det nemlig, vi egentlig stiler efter? Selv om der er ædle anstrengelser imellem, så higer mennesket dog mod noget uvirkeligt, noget det egentlig slet ikke kan nå. Bestræbelserne er nemlig bygget uden om Guds evangelium.

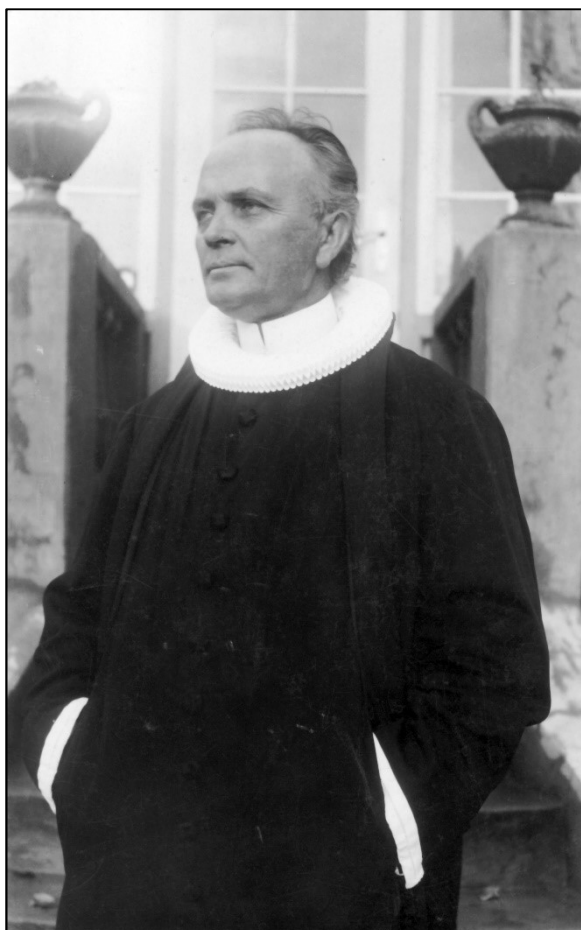
Noget vil der dog blive tilbage af hele dette kaos, Menneskesønnen, og da vil han være synlig. Han er her nemlig også i øjeblikket, men han er usynlig, for vi skal tro på ham af egen fri vilje. Men når han til sidst kommer, da vil han være synlig og da skal vi alle se ham!

Engang kommer døden og piller os væk fra vore kære, så vi ikke længere kan se dem. Men Jesus, ham skal vi alle se til sidst! Både de, der foragtede ham her i livet, og de, der troede på hans ord. Da vil den store skilsmisse komme, hvor menneskene skal blive delt. Den ene del går ind til velsignelse og glæde, den anden til evig fortabelse. Vågner og beder, siger Jesus. Man skal bede som barnet, der frimodigt beder om noget på sin faders knæ. Vi skal nære forventning, ikke til Jorden, men til Jesus Kristus. Når han engang kommer, da skal vi stå i kredsen om hans trone. Dette gamle kirkerum skal ikke tjene til museum, men det levende, Jesus. Det skal derfor ikke laves om til andre ting, men stå for ordet og til vidnesbyrd om ham, der samlede synderne, til vidnesbyrd for ham, der kommer, vil ikke netop til dette hus, men til hjerterne”.

Derpå velsignede biskoppen kirken og indviede den til ordet; ordet, hvorved vi alene kan frelleses og opnå et evigt liv. Amen!

Kaffebord og taler i Forsamlingshuset

Efter den smukke og stilfulde gudstjeneste var der kaffebord i Forsamlingshuset, hvor der var pyntet med gran og røde lys i trearmede lysestager. Da der var samlet cirka 150 mennesker, bød menighedsrådets formand, murermester Søren Thrysoe, velkommen og udtrykte menig-

Sognepræst Paulus Kiilerich

hedsrådets glæde over at se både biskoppen og præsten i Forsamlingshuset. Efter kaffen tog provsten ordet og ønskede menigheden til lykke med det smukke kirkerum. Formanden fortalte derefter om restaureringen og sluttede med at bringe en tak til arkitekt Packness og de andre medvirkende.

Derefter have pastor Kiilerich ordet og fremsatte bl.a. ønsket om, at kirkegangen de andre søndage måtte blive lige så stor som i dag.

Snedkermester Jens Haase bragte en tak til menighedsrådet for det overordentlig interessante arbejde og bragte der derefter en takt til arkitekt Packness, der havde vist sig som en dygtig og forstående mand.

Herefter talte arkitekt Packness. Det havde været ham en glæde at arbejde med denne kirke. Lige siden han kom i kirken første gang for ti år siden, havde han ønsket at komme til at arbejde med dette gamle kirkerum, og han var meget glad for, at ønsket var gået i opfyldelse. Han bragte en tak til menighedsrådet, først og fremmest til formanden, og tak til alle håndværkerne.

Derefter fik biskoppen ordet. Han fremhævede, at der var tale om en genåbning, ikke egentlig en indvielse af kirken. Derefter fremlagde han, hvorledes kirkerne ofte vanrøgtes og udtalte, at det jo efter hvad han havde set i dag, ikke er tilfældet her. Gid det heller ikke måtte blive det! Til sidst udtrykte lærer Thuesen sin glæde over den samling, der fra først til sidst havde været om denne sag og foreslog at synge "Kirken, den er et gammelt hus". Derefter meddelte formanden, at lysene nu ville blive tændt i kirken og adgangen til den være åben.

Øster Hornum Kirke foråret 2019